

Briuselis, 2022 m. birželio 13 d.
(OR. fr, en)

9758/22

ECOFIN 547
UEM 151
SOC 342
EMPL 224
COMPET 445
ENV 542
EDUC 215
RECH 338
ENER 254
JAI 808
GENDER 87
ANTIDISCRIM 67
JEUN 98
SAN 343

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato
kam: Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai

Komisijos dok. Nr.: 9410/22 - COM(2022) 613 final

Dalykas: Rekomendacija dėl TARYBOS REKOMENDACIJOS dėl 2022 m. Kroatijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2022 m. Kroatijos konvergencijos programos

Delegacijoms pridedamas pirmiau nurodytas Komisijos pasiūlymu (dok. COM(2022) 613 final) grindžiamas Tarybos rekomendacijos projektas, kurį peržiūrėjo ir kuriam pritarė įvairūs Tarybos komitetai.

TARYBOS REKOMENDACIJA

... m. d.

dėl 2022 m. Kroatijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2022 m. Kroatijos konvergencijos programos

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo¹, ypač į jo 9 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo², ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

¹ OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

² OL L 306, 2011 11 23, p. 25.

- (1) 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė³. Pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. Sąjungos finansuojama fiskalinė paskata. Priemone prisidedama prie ekonomikos atsigavimo ir tvarių ir augimą skatinančių reformų ir investicijų įgyvendinimo, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, kartu didinant valstybių narių ekonomikos atsparumą ir potencialų augimą. Ja taip pat padedama stiprinti tvarią viešųjų finansų būklę ir skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu. Kiekvienai valstybei narei pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę skiriamas didžiausias finansinis įnašas bus atnaujintas 2022 m. birželio mėn., laikantis Reglamento (ES) 2021/241 11 straipsnio 2 dalies;
- (2) 2021 m. lapkričio 24 d. Komisija priėmė metinę tvaraus augimo apžvalgą, kuria pradedamas 2022 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. Joje tinkamai atsižvelgta į 2021 m. gegužės 7 d. pasirašytą Porto socialinį įsipareigojimą toliau įgyvendinti 2017 m. lapkričio 17 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos paskelbtą Europos socialinių teisių ramstį. 2022 m. kovo 25 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino 2022 m. metinėje tvaraus augimo apžvalgoje išdėstytus prioritetus. 2021 m. lapkričio 24 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 taip pat priėmė įspėjimo mechanizmo ataskaitą, kurioje Kroatija nurodyta kaip viena iš valstybių narių, dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Tą pačią dieną Komisija priėmė pasiūlymą dėl 2022 m. bendros užimtumo ataskaitos, kurioje analizuojamas užimtumo politikos gairių ir Europos socialinių teisių ramsčio principų įgyvendinimas. Bendrą užimtumo ataskaitą Taryba priėmė 2022 m. kovo 14 d.;

³ 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

- (3) geopolitines ir ekonomines aplinkybes labai pakeitė po pasaulinės pandemijos įvykusi Rusijos invazija į Ukrainą. Invazijos poveikis valstybių narių ekonomikai pasireiškė, *inter alia*, aukštesnėmis energijos, maisto produktų bei žaliavų kainomis ir prastesnėmis augimo perspektyvomis. Aukštesnės energijos kainos ypač slegia pažeidžiamiausius namų ūkius, kurie patiria energijos nepriteklių arba kuriems jis gresia, taip pat įmones, kurios labiausiai pažeidžiamos energijos kainų šuolių. Be to, į Sąjungą atvyksta kaip niekada daug pabėgėlių iš Ukrainos. Dėl Rusijos agresijos karo kilusios ekonominės pasekmės valstybes nares paveikė nevienodai. Šiomis aplinkybėmis 2022 m. kovo 4 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2022/382⁴ pirmą kartą pradėta taikyti Tarybos direktyva 2001/55/EB⁵, iš Ukrainos perkeltiems asmenims suteikiant teisę teisėtai būti Sąjungoje, taip pat galimybę mokytis, dalyvauti darbo rinkoje, gauti sveikatos priežiūros paslaugas, būstą ir socialinę paramą;
- (4) atsižvelgiant į sparčiai kintančią ekonominę ir geopolitinę padėtį ir kaip išdėstyta 2022 m. metinėje tvaraus augimo apžvalgoje, 2022 m. Europos semestras – plataus masto ekonominės ir užimtumo politikos koordinavimo sistema – atnaujinamas, o kartu pritaikomas prie Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės įgyvendinimo reikalavimų. Kad būtų įgyvendinti Europos semestro politikos prioritetai, itin svarbu įgyvendinti priimtus ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, nes jais atsižvelgiama į visas atitinkamas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas, pateiktas per 2019 m. ir 2020 m. Europos semestro ciklus, arba į didelę jų dalį. 2019 m. ir 2020 m. konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos tebėra tiek pat svarbios ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planams, kurie peržiūrėti, atnaujinti arba iš dalies pakeisti pagal Reglamento (ES) 2021/241 14, 18 ir 21 straipsnius, šalia kitų konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų, pateiktų iki tokių peržiūrėtų, atnaujintų ar iš dalies pakeistų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų pateikimo datos;

⁴ 2022 m. kovo 4 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/382, kuriuo pagal Direktyvos 2001/55/EB 5 straipsnį nustatoma, kad iš Ukrainos yra perkeltųjų asmenų masinis srautas, ir pradėdama taikyti laikinąją apsaugą (OL L 71, 2022 3 4, p. 1).

⁵ 2001 m. liepos 20 d. Tarybos direktyva 2001/55/EB dėl minimalių normų, suteikiant perkeltiesiems asmenims laikinąją apsaugą esant masiniam srautui, ir dėl priemonių, skatinančių valstybių narių tarpusavio pastangų priimant tokius asmenis ir atsakant už tokio veiksmo padarinius pusiausvyrą (OL L 212, 2001 8 7, p. 12).

- (5) nuo 2020 m. kovo mėn. taikoma bendroji nukrypti leidžianti Stabilumo ir augimo pakto išlyga. 2021 m. kovo 3 d. komunikate „Vieni metai nuo COVID-19 protrūkio. Fiskalinės politikos atsakas“ Komisija išdėstė nuomonę, kad sprendimas nutraukti bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą arba ją toliau taikyti turėtų būti priimamas atlikus bendrą ekonominės padėties vertinimą, kurio vienas iš pagrindinių kiekybinių kriterijų būtų Sąjungos arba euro zonos ekonominės veiklos mastas, palyginti su iki krizės (2019 m. pabaigoje) buvusiu mastu. Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymą pratęsti 2023 m. būtų pagrįsta dėl didesnio neapibrėžtumo ir didelės neigiamų ekonominės perspektyvos pokyčių rizikos karo Europoje aplinkybėmis, dėl precedento neturinčių energijos kainų šuolių ir tolesnių tiekimo grandinės sutrikimų;
- (6) laikantis 2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacijoje⁶, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Kroatijos konvergencijos programos, pateikto požiūrio, bendrą fiskalinės politikos kryptį šiuo metu geriausia vertinti kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones), išskyrus su COVID-19 krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones, bet įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės negražintina parama (dotacijomis) ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamas išlaidas, pokytį, palyginti su vidutinio laikotarpio potencialiu augimu⁷. Be bendros fiskalinės politikos krypties, siekiant įvertinti, ar nacionalinė fiskalinė politika yra apdairi, o jos sudėtis yra palanki tvariam atsigavimui, suderinamam su žaliosios ir skaitmeninės pertvarkų tikslais, dėmesys taip pat skiriamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų⁸ pirminių einamųjų išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones ir išskyrus su COVID-19 krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones) ir investicijų raidai;

⁶ 2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Kroatijos konvergencijos programos (OL C 304, 2021 7 29, p. 48).

⁷ Šioje rekomendacijoje pateikiami fiskalinės politikos krypties ir jos komponentų įverčiai yra Komisijos įverčiai, grindžiami prielaidomis, kuriomis pagrįsta Komisijos 2022 m. pavasario prognozė. Komisijos vidutinės trukmės laikotarpio potencialaus augimo įverčiai neapima teigiamo ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytų reformų, kurios gali padidinti potencialų ekonomikos augimą, poveikio.

⁸ Nefinansuojamų Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ar kitų Sąjungos fondų lėšomis.

- (7) 2022 m. kovo 2 d. Komisija priėmė komunikatą ir jame pateikė plataus pobūdžio 2023 m. fiskalinės politikos gairių (toliau – fiskalinės gairės), kuriomis siekiama padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas ir taip sustiprinti politikos koordinavimą. Remdamasi 2022 m. žiemos prognozėje pateikta makroekonominė perspektyva, Komisija pažymėjo, kad atrodytų tinkama 2023 m. pereiti nuo 2020–2022 m. bendros remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos krypties prie iš esmės neutralios bendros fiskalinės politikos krypties, tuo pat metu būnant pasirengus reaguoti į kintančią ekonominę padėtį. Komisija paskelbė, kad konkrečioms valstybėms narėms 2023 m. ir toliau turėtų būti teikiamos skirtingos fiskalinės rekomendacijos ir turėtų būti atsižvelgta į galimą tarpvalstybinį šalutinį poveikį. Komisija paprašė valstybių narių atsižvelgti į šias gaires savo stabilumo ir konvergencijos programose. Komisija įsipareigojo atidžiai stebėti ekonominius pokyčius ir prireikus pritaikyti politikos gaires, vėliausiai – 2022 m. gegužės mėn. pabaigoje paskelbsimame Europos semestro pavasario dokumentų rinkinyje;
- (8) kalbant apie fiskalines gaires, 2023 m. fiskalinėmis rekomendacijomis atsižvelgiama į prastesnę ekonominę perspektyvą, didesnę neapibrėžtumą ir papildomą neigiamų pokyčių riziką, taip pat į didesnę infliaciją, palyginti su Komisijos 2022 m. žiemos prognoze. Atsižvelgiant į šiuos aspektus, fiskalinis atsakas turi būti didinti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir energetinį saugumą ir išlaikyti pažeidžiamiausių namų ūkių perkamąją galią, kad būtų galima sušvelninti energijos kainų šuolio poveikį ir padėti apriboti antrinio poveikio infliacinį spaudimą taikant tikslias ir laikinas priemones. Fiskalinė politika turi likti lanksti, kad būtų galima prisitaikyti prie greitai kintančių aplinkybių, įskaitant iššūkius, kylančius dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą, susijusius su gynyba ir saugumu, ir turi skirtis valstybėse narėse priklausomai nuo jų fiskalinės ir ekonominės padėties, įskaitant krizės poveikį joms ir iš Ukrainos perkeltų asmenų srautą į jas;

- (9) 2021 m. gegužės 14 d. Kroatija pagal Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 1 dalį Komisijai pateikė nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnį Komisija įvertino ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano aktualumą, efektyvumą, veiksmingumą ir darną vadovaudamasi to reglamento V priede pateiktomis vertinimo gairėmis. 2021 m. liepos 20 d. Taryba priėmė Įgyvendinimo sprendimą dėl Kroatijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo⁹. Paramos dalių išmokėjimas priklauso nuo Komisijos sprendimo priėmimo pagal Reglamento (ES) 2021/241 24 straipsnio 5 dalį, kuriame būtų nurodyta, kad Kroatija patenkinamai pasiekė Tarybos įgyvendinimo sprendime nustatytas atitinkamas tarpines ir siektinas reikšmes. Kad būtų laikoma, jog tarpinės ir siektinos reikšmės pasiektos patenkinamai, ankstesniosioms pasiekti priimtoms priemonės turi likti nepanaikintos;
- (10) laikydamasi Reglamento (EB) Nr. 1466/97 8 straipsnyje nustatyto termino, 2022 m. balandžio 28 d. Kroatija pateikė 2022 m. nacionalinę reformų programą, o 2022 m. balandžio 29 d. – 2022 m. konvergencijos programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos kartu. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 27 straipsnį 2022 m. nacionalinė reformų programa taip pat atspindi Kroatijos du kartus per metus teikiamas pažangos, padarytos įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, ataskaitas;
- (11) 2022 m. gegužės 23 d. Komisija paskelbė 2022 m. Kroatijos ataskaitą. Joje įvertinta pažanga, Kroatijos padaryta įgyvendinant atitinkamas 2019 m., 2020 m. ir 2021 m. Tarybos priimtas jai skirtas rekomendacijas, ir, remiantis ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo rezultatų suvestine, apžvelgta, kaip Kroatija įgyvendina ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Remiantis ta analize, šalies ataskaitoje nurodytos spragos, palyginti su tais uždaviniais, kurie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane sprendžiami tik iš dalies arba nesprendžiami, taip pat nauji ir kylantys uždaviniai, įskaitant dėl Rusijos invazijos į Ukrainą kylančius uždavinius. Be to, joje įvertinta pažanga, Kroatijos padaryta įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir siekiant Sąjungos pagrindinių tikslų užimtumo, įgūdžių ir skurdo mažinimo srityse, taip pat siekiant Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslų;

⁹ Dok. ST 10687/2021.

- (12) Komisija atliko Kroatijos nuodugnią apžvalgą pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį, o jos rezultatus paskelbė 2022 m. gegužės 23 d. Komisija padarė išvadą, kad Kroatijoje makroekonominio disbalanso nebėra. Visų pirma padaryta didelė pažanga mažinant privačiojo sektoriaus išsiskolinimą ir grynuosius išorės įsipareigojimus, o valdžios sektoriaus skola tebėra didelė, tačiau ji vėl pradėjo mažėti ir iki pandemijos padėtis buvo pastebimai pagerėjusi;
- (13) 2020 m. liepos 20 d. rekomendacijoje¹⁰ Taryba rekomendavo Kroatijai, laikantis bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos, 2020 m. ir 2021 m. imtis visų būtinų priemonių, kad būtų veiksmingai kovojama su COVID-19 pandemija, palaikoma ekonomika ir remiamas būsimas atsigavimas. Ji Kroatijai taip pat rekomendavo, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinio laikotarpio fiskalinę būklę ir skolos tvarumą, kartu didinant investicijas. Remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, Kroatijos valdžios sektoriaus deficitas sumažėjo nuo 7,3 % BVP 2020 m. iki 2,9 % 2021 m. Kroatijos fiskalinės politikos atsaku 2021 m. remtas ekonomikos atsigavimas, o laikinų neatidėliotinų priemonių apimtis sumažėjo nuo 3,3 % BVP 2020 m. iki 2,1 % 2021 m. Priemonės, kurių Kroatija ėmėsi 2021 m., atitiko 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendaciją. 2020 m. ir 2021 m. Vyriausybės priimtose diskrecinėse biudžeto priemonėse daugiausia buvo laikinos arba suderintos su kompensacinėmis priemonėmis. Vis dėlto, kai kurios 2021 m. Vyriausybės priimtose diskrecinėse priemonėse nebuvo laikinos arba nebuvo derinamos su kompensacinėmis priemonėmis; jas iš esmės sudarė fizinių asmenų pajamų ir įmonių pelno mokesčių sumažinimas iš viso 0,5 % BVP. Remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis, valdžios sektoriaus skola sumažėjo nuo 87,3 % BVP 2020 m. iki 79,8 % 2021 m.;

¹⁰ 2020 m. liepos 20 d. Tarybos rekomendacija dėl 2020 m. Kroatijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2020 m. Kroatijos konvergencijos programos (OL C 282, 2020 8 26, p. 68).

(14) makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos 2022 m. konvergencijos programoje pateiktos biudžeto projekcijos, 2022 m. yra atsargus, o vėliau – palankus. Vyriausybė prognozuoja, kad realusis BVP 2022 m. išaugs 3,0 %, o 2023 m. – 4,4 %. Tuo tarpu Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2022 m. realiojo BVP augimas bus didesnis – 3,4 %, o 2023 m. – mažesnis – 3,0 %, o skirtumas daugiausia rodo mažesnius Kroatijos valdžios institucijų lūkesčius 2022 m., susijusius su realiojo namų ūkių vartojimo augimu. 2022 m. konvergencijos programoje Vyriausybė numato, kad 2022 m. nominalusis deficitas šiek tiek sumažės iki 2,8 % BVP, o 2023 m. – iki 1,6 % BVP. Šis nedidelis sumažėjimas 2022 m. daugiausia atspindi ekonominės veiklos augimą ir daugumos neatidėliotinių priemonių panaikinimą. 2022 m. konvergencijos programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP 2022 m. sumažės iki 76,2 %, o 2023 m. – iki 71,7 % BVP. Remiantis iki galutinio prognozės parengimo termino turėta informacija apie politikos priemones, Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2022 m. ir 2023 m. valdžios sektoriaus deficitas atitinkamai sudarys 2,3 % BVP ir 1,8 % BVP. Jis yra mažesnis nei 2022 m. prognozuojamas deficitas ir didesnis nei 2023 m. deficitas, prognozuojamas konvergencijos programoje, daugiausia dėl mažesnio išlaidų, kurias Komisija numato 2022 m. bendrajam pagrindinio kapitalo formavimui ir kitoms išlaidoms, lygio. Be to, Komisijos prognozėje numatomas šiek tiek mažesnis pajamų ir išlaidų lygio pokytis, susijęs su infliacijos perspektyvų skirtumu. Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP 2022 m. bus mažesnis – 75,3 %, o 2023 m. didesnis – 73,1 %. Remiantis Komisijos 2022 m. pavasario prognoze, numatoma, kad vidutinės trukmės laikotarpio (10 metų) potencialios gamybos apimties augimo vidurkis bus 2,2 %. Tačiau tas įvertis neapima ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane numatytų reformų, kurios gali padidinti potencialų Kroatijos ekonomikos augimą, poveikio;

- (15) 2022 m. Vyriausybė palaipsniui panaikino daugumą priemonių, kurių imtasi reaguojant į COVID-19 krizę, taigi numatoma, kad laikinų neatidėliotinių priemonių apimtis sumažės nuo 2,1 % BVP 2021 m. iki 0,4 % 2022 m. Valdžios sektoriaus deficitui 2022 m. poveikį daro priemonės, kurių imtasi siekiant kovoti su ekonominiu ir socialiniu energijos kainų kilimo poveikiu; Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje apskaičiuota, kad jos sudaro 0,4 % BVP 2022 m. ir 0,2 % BVP 2023 m.¹¹ Šias priemones daugiausia sudaro socialiniai pervedimai skurdesniems namų ūkiams, parama įmonėms ir netiesioginių energijos vartojimo mokesčių mažinimas. Šios priemonės daugiausia yra laikinos. Vis dėlto, jei energijos kainos 2023 m. liks aukštos, kai kurių iš tų priemonių galiojimas galėtų būti tęsiamas. Kai kurios iš šių priemonių, visų pirma visuotinis netiesioginių energijos mokesčių mažinimas, nėra tikslinės. Valdžios sektoriaus deficitui poveikį taip pat daro iš Ukrainos perkeltų asmenų laikinosios apsaugos teikimo išlaidos, kurios, kaip numatoma Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje, 2022 m. sudarys 0,1 % BVP, o 2023 m. – 0,1 % BVP¹²;
- (16) 2021 m. birželio 18 d. rekomendacijoje Taryba rekomendavo Kroatijai 2022 m. išlaikyti remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos kryptį, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės suteiktą postūmį, ir išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas. Taryba taip pat rekomendavo Kroatijai kontroliuoti nacionalinėmis lėšomis finansuojamų einamųjų išlaidų augimą. Ji Kroatijai taip pat rekomendavo, kai leis ekonominės sąlygos, vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinės trukmės laikotarpio fiskalinę būklę ir fiskalinį tvarumą vidutinės trukmės laikotarpiu, ir tuo pat metu didinti investicijas siekiant padidinti augimo potencialą;

¹¹ Šie skaičiai rodo tų priemonių, kurių imtasi nuo 2021 m. rudens, įskaitant einamųjų pajamų ir išlaidų, taip pat atitinkamais atvejais – kapitalo išlaidų priemones, poveikį metiniam biudžetui.

¹² Daroma prielaida, kad bendras iš Ukrainos į Sąjungą perkeltų asmenų skaičius iki 2022 m. pabaigos palaipsniui pasieks 6 mln., o jų geografinio pasiskirstymo įverčiai apskaičiuojami remiantis esamos diasporos dydžiu, santykinu priimančiosios valstybės narės gyventojų skaičiumi ir faktiniu iš Ukrainos perkeltų asmenų pasiskirstymu visoje Sąjungoje nuo 2022 m. kovo mėn. Biudžeto išlaidų vienam asmeniui įverčiai yra grindžiami Komisijos Jungtinio tyrimų centro parengtu mikromodeliavimo modeliu „Euromod“ ir apskaičiuoti atsižvelgiant tiek į piniginius pervedimus, į kuriuos asmenys gali turėti teisę, tiek į išmokas natūra, pavyzdžiui, švietimo ir sveikatos priežiūros srityse.

(17) remiantis Komisijos 2022 m. pavasario prognoze ir Kroatijos 2022 m. konvergencijos programoje pateikta informacija numatoma, kad 2022 m. fiskalinės politikos kryptis (-1,8 % BVP) išliks remiamojo pobūdžio, kaip rekomendavo Taryba¹³. Kroatija planuoja toliau remti ekonomikos atsigavimą pasinaudodama Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemone papildomoms investicijoms finansuoti, kaip rekomendavo Taryba. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis ekonominei veiklai, palyginti su 2021 m., turėtų padidėti 0,5 procentinio punkto BVP. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų skatinamasis poveikis fiskalinės politikos kryptčiai 2022 m. turėtų sudaryti 0,4 procentinio punkto¹⁴. Todėl Kroatija planuoja išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas, kaip rekomendavo Taryba. Be to, nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus naujas pajamų priemones) augimo skatinamasis poveikis bendrai fiskalinės politikos kryptčiai 2022 m. turėtų sudaryti 1,0 procentinio punkto. Tas reikšmingas skatinamasis poveikis apima priemonių, kuriomis siekiama mažinti ekonominių ir socialinių energijos kainų kilimo poveikį, papildomą poveikį (0,4 % BVP), taip pat iš Ukrainos perkeltų asmenų laikinosios apsaugos teikimo išlaidas (0,1 % BVP), o prie grynujų einamųjų išlaidų augimo taip pat turėtų prisidėti ir didesnės tarpinio vartojimo išlaidos, iš dalies atspindinčios padidėjusią infliaciją. Todėl, remiantis dabartiniais Komisijos įverčiais, 2022 m. Kroatija nepakankamai kontroliuoja nacionalinėmis lėšomis finansuojamų einamųjų išlaidų augimą;

¹³ Neigiamas rodiklio ženklas atitinka pernelyg didelį pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinės trukmės laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją fiskalinę politiką.

¹⁴ Numatoma, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės šiek tiek stabdomąjį 0,1 procentinio punkto BVP poveikį.

- (18) Komisijos 2022 m. pavasario prognozėje pagal nesikeičiančios politikos prielaidą numatoma, kad 2023 m. fiskalinės politikos kryptis bus $-0,7\%$ BVP¹⁵. Numatoma, kad Kroatija 2023 m. toliau naudosis Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis papildomoms investicijoms, kuriomis remiamas atsigavimas, finansuoti. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų Sąjungos fondų lėšomis finansuojamų išlaidų teigiamas poveikis ekonominei veiklai, palyginti su 2022 m., turėtų padidėti 0,5 procentinio punkto. Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų šiek tiek skatinamasis poveikis fiskalinės politikos kryptčiai 2023 m. turėtų sudaryti 0,1 procentinio punkto¹⁶. Be to, nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus naujas pajamų priemones) augimo iš esmės neutralus poveikis bendrai fiskalinės politikos kryptčiai 2023 m. turėtų sudaryti $-0,2$ procentinio punkto. Tai apima kai kurių priemonių, kuriomis siekiama spręsti padidėjusių energijos kainų klausimą, laipsniško panaikinimo poveikį ($0,2\%$ BVP). Todėl iš esmės neutralus nacionalinėmis lėšomis finansuojamų einamųjų išlaidų poveikis iš dalies priklauso nuo priemonių, kuriomis siekiama mažinti energijos kainų kilimo poveikį, kaip planuojama šiuo metu, laipsniško panaikinimo;
- (19) 2022 m. konvergencijos programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitai palaipsniui sumažės iki $1,6\%$ BVP 2024 m. ir iki $1,2\%$ BVP iki 2025 m. Todėl planuojama, kad ne vėliau kaip 2025 m. valdžios sektoriaus deficitai nesiels 3% BVP. 2022 m. konvergencijos programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP iki 2025 m. sumažės, konkrečiai, iki $68,9\%$ 2024 m. ir iki $66,9\%$ 2025 m. Remiantis Komisijos analize, skolos tvarumo rizika vidutinės trukmės laikotarpiu atrodo vidutinė;

¹⁵ Neigiamas rodiklio ženklas atitinka pernelyg didelį pirminių išlaidų augimą, palyginti su vidutinės trukmės laikotarpio ekonomikos augimu, o tai rodo skatinamąją fiskalinę politiką.

¹⁶ Numatoma, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės šiek tiek stabdomąjį 0,1 procentinio punkto BVP poveikį.

(20) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies b punktą ir to reglamento V priedo 2.2 kriterijų, į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukta daug viena kitą papildančių reformų ir investicijų su preliminariu įgyvendinimo tvarkaraščiu – iki 2026 m. rugpjūčio 31 d. Jos padeda spręsti visus ekonominius ir socialinius uždavinius, 2019 m. ir 2020 m. per Europos semestrą nustatytus Kroatijai skirtose Tarybos konkrečiai šaliai skirtose rekomendacijose, papildant visas konkrečiai šaliai skirtas rekomendacijas, kurios pateiktos iki ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano priėmimo datos, arba didelę šių uždavinių dalį. Visų pirma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane į konkrečiai šaliai skirtas rekomendacijas atsižvelgiama numatant reformas, kuriomis siekiama sustiprinti biudžeto sistemą, aktyvias darbo rinkos politikos priemones ir švietimo reformą, kuria siekiama pagerinti galimybes gauti išsilavinimą ir švietimo kokybę bei atitikti darbo rinkos poreikiams. Problemos, su kuriomis susiduria Kroatijos sveikatos priežiūros sistema, ypač paveikta COVID-19 pandemijos, sprendžiamos priemonėmis, skirtomis veiksmingumui, kokybei, prieinamumui ir finansiniam tvarumui gerinti. Be to, ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane atsižvelgiama į šaliai skirtas rekomendacijas tose srityse: siekiama mažinti energetikos sektoriaus priklausomybę nuo iškastinio kuro, didinti bendrą energijos vartojimo efektyvumą ir sutelkti investicijas į darnųjį transportą ir skaitmeninę infrastruktūrą bei paslaugas. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane taip pat numatytos plataus užmojo priemonės, kuriomis siekiama didinti viešojo administravimo ir teisingumo sistemos veiksmingumą, užkirsti kelią korupcijai, ją nustatyti ir panaikinti, gerinti verslo aplinką ir remti investicijas į mokslinius tyrimus ir inovacijas bei jų atitikimą politikai;

(21) tikimasi, kad Kroatijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimas prisidės prie tolesnių žaliosios ir skaitmeninės pertvarkų pažangos. Priemonėms, kuriomis Kroatijoje remiamas klimato srities tikslų įgyvendinimas, skiriama 40,3 % visų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano asignavimų, o priemonėms, kuriomis remiamas skaitmeninių tikslų įgyvendinimas – 20,4 % visų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano asignavimų. Visapusiškas ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įgyvendinimas laikantis atitinkamų tarpinių ir siektinų reikšmių padės Kroatijai greitai atsigauti nuo COVID-19 krizės padarinių, o kartu sustiprins jos atsparumą. Siekiant sėkmingai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, taip pat kitą už ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą platesnę ekonominę ir užimtumo politiką, kad būtų užtikrinta plati atsakomybė už bendrą politinę darbotvarkę, tebėra svarbus sistemingas socialinių partnerių ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas;

- (22) Kroatija dar nepateikė Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/1060¹⁷ numatytos partnerystės sutarties ar kitų sanglaudos politikos programavimo dokumentų. Laikydamosi Reglamento (ES) 2021/1060, Kroatija, programuodama 2021–2027 m. sanglaudos politikos fondų lėšas, turi atsižvelgti į atitinkamas konkrečiai šaliai skirtas rekomendacijas. Tai yra iš sanglaudos politikos fondų gautinos finansinės paramos veiksmingumo gerinimo ir kuo didesnės pridėtinės vertės užtikrinimo prielaida, be to, taip skatinamas šių sanglaudos politikos fondų ir kitų Sąjungos priemonių bei fondų tarpusavio koordinavimas, papildomumas ir darna. Sėkmingas Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir sanglaudos politikos programų įgyvendinimas taip pat priklauso nuo to, ar bus pašalintos kliūtys investicijoms, kad būtų remiamos žalioji ir skaitmeninė pertvarkos ir subalansuotas teritorinis vystymasis;
- (23) reaguojant į Versalio deklaracijoje Sąjungos valstybių ar vyriausybių vadovų suteiktą įgaliojimą, Komisijos pasiūlymu dėl plano „REPowerEU“ siekiama kuo greičiau palaipsniui panaikinti Sąjungos priklausomybę nuo iškastinio kuro importo iš Rusijos. Šiuo tikslu Komisija, palaikydama dialogą su valstybėmis narėmis, ketina nustatyti tinkamiausius nacionalinio, regioninio ir Sąjungos lygmens projektus, investicijas ir reformas. Šiomis priemonėmis siekiama mažinti bendrą priklausomybę nuo iškastinio kuro ir atsisakyti iškastinio kuro importo iš Rusijos;

¹⁷ 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės (OL L 321, 2021 6 30, p. 159).

(24) Kroatija įsipareigojo iki 2033 m. laipsniškai atsisakyti elektros energijos gamybai naudojamų anglių. 2020 m. Kroatija pasiekė 28 % bendro galutinio energijos suvartojimo dalį, kurią sudaro atsinaujinančių išteklių energija, t. y. viršijo savo 20 % tikslą. Kroatija turi sparčiau mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro, be kita ko, pramonės sektoriuje, mažinti priklausomybę nuo energijos importo iš Rusijos ir imtis priemonių integracijai į bendrąją rinką skatinti. 2021 m. Rusijos dujų importas sudarė 22 % viso tiekiamų gamtinių dujų kiekio, o 57 % importuota per naują suskystintų gamtinių dujų (SGD) terminalą (veikiantį nuo 2021 m. pradžios). Dujos ir nafta atitinkamai sudaro 30,3 % ir 33,7 % Kroatijos energijos rūšių derinio. Investicijas į naują su dujomis susijusią infrastruktūrą ir tinklus rekomenduojama, kai įmanoma, parengti atsižvelgiant į ateities iššūkius, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas ilgalaikiam jų tvarumui, kai ateityje bus keičiama jų paskirtis ir pereinama prie tvaraus kuro. Kalbant apie atsinaujinančiosios, saugios ir įperkamos energijos plėtojimą, išlieka didelis vėjo ir saulės energijos, kuri sudaro apie 2,1 % energijos rūšių derinio (atitinkamai 13 % ir 1 % visų įrengtųjų elektros energijos gamybos pajėgumų), ir geoterminių energijos šaltinių potencialas. Pagrindiniai energijos sistemos efektyvumo, tiekimo saugumo ir rinkos integracijos gerinimo aspektai yra šie: supaprastinti leidimų išdavimo procedūras atsinaujinančiųjų energijos išteklių srityje, remti energetikos bendrijų plėtrą ir paankstinti investicijas į atsinaujinančiuosius energijos išteklius, be kita ko, namų ūkiuose ir mažos apimties sistemose. Siekiant paremti žaliąją pertvarką, reikės toliau modernizuoti elektros energijos perdavimo ir skirstymo tinklus, o investicijos į elektros energijos kaupimą bus labai svarbios valdant energetikos sistemą, kurios didelę dalį sudaro atsinaujinančiųjų išteklių energetika. Taip pat būtina tobulinti šildymo ir vėsinimo sektorių, visų pirma pereinant nuo iškastiniu kuru grindžiamų centralizuoto ir individualaus šildymo sistemų prie atsinaujinančiųjų energijos išteklių, tiesiogiai arba pasitelkiant elektros energijos gamybą;

- (25) energijos vartojimo efektyvumo srityje būtina imtis priemonių siekiant paspartinti pastatų ūkio renovaciją, efektyviai energiją vartojančių būstų, visų pirma socialinių būstų, pasiūlą, pakeisti dujinius ir skysto kuro katilus šilumos siurbliais ir kitais efektyvesniais ir ekologiškesniais sprendimais. Be to, reikia imtis daugiau veiksmų siekiant sumažinti Kroatijos transporto sektoriaus priklausomybę nuo naftos, visų pirma didinant viešojo transporto naudojimą ir toliau jį žalinant, naudojant intelektines transporto sistemas, diegiant elektros įkrovimo stoteles ir vandenilio degalines ir transportą platesniu mastu, investuojant į judumo infrastruktūrą ir didinant visai netaršių ir mažataršių transporto priemonių naudojimą. Kad Kroatija pasiektų 55 % tikslo priemonių rinkinio tikslus reikės toliau didinti užmojus mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir didinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimą ir energijos vartojimo efektyvumą;
- (26) nors dėl spartesnio perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos ir iškastinio kuro atsisakymo keliuose sektoriuose susidarys didelių restruktūrizavimo išlaidų, tam, kad sumažintų socioekonominį pertvarkos poveikį labiausiai paveiktuose regionuose, įgyvendindama sanglaudos politiką Kroatija gali pasinaudoti Teisingos pertvarkos mechanizmu. Be to, siekdama pagerinti įsidarbinimo galimybes ir sustiprinti socialinę sanglaudą, Kroatija gali pasinaudoti „Europos socialiniu fondu +“, įsteigtu Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/1057¹⁸;
- (27) atsižvelgdama į Komisijos vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2022 m. konvergencijos programą, o jos nuomonė¹⁹ atspindėta 1 rekomendacijoje;

¹⁸ 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1057, kuriuo nustatomas „Europos socialinis fondas +“ (ESF+) ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1296/2013 (OL L 231, 2021 6 30, p. 21).

¹⁹ Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 9 straipsnio 2 dalį.

(28) 2020 m. liepos 10 d. Kroatijos kuna buvo įtraukta į Europos valiutos kurso mechanizmą II (VKM II) kaip parengiamasis žingsnis siekiant įsivesti eurą. Siekdamas išsaugoti ekonominį ir finansinį stabilumą ir pasiekti aukštą tvarios ekonominės konvergencijos lygį, Kroatijos valdžios institucijos įsipareigojo įgyvendinti konkrečias politikos priemones kovos su pinigų plovimu, verslo aplinkos, viešojo sektoriaus valdymo ir teismų srityse. Pažanga, Kroatijos padaryta vykdant eurui įsivesti būtinus reikalavimus, teigiamai įvertinta Europos Komisijos ir Europos Centrinio Banko pateiktose 2022 m. konvergencijos ataskaitose,

REKOMENDUOJA Kroatijai 2022 m. ir 2023 m. imtis šių veiksmų:

1. 2023 m. užtikrinti, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimas atitiktų bendrą neutralios politikos kryptį, atsižvelgiant į tolesnę laikiną ir tikslinę paramą namų ūkiams ir įmonėms, kurie labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, ir iš Ukrainos bėgantiems žmonėms. Būti pasirengusiai einamąsias išlaidas pritaikyti prie kintančios situacijos. Didinti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas, taip pat į energetinį saugumą atsižvelgiant į iniciatyvą „REPowerEU“, be kita ko, naudojantis Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis. Laikotarpiu po 2023 m. vykdyti fiskalinę politiką, kuria siekiama užtikrinti apdairią vidutinio laikotarpio fiskalinę būklę.
2. Toliau įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą laikantis tarpinių ir siektinų reikšmių, įtrauktų į 2021 m. liepos 20 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimą. Pateikti 2021–2027 m. sanglaudos politikos programavimo dokumentus, kad būtų galima baigti derybas su Komisija ir pradėti juos įgyvendinti.

3. Įvairinti iškastinio kuro importą ir mažinti bendrą priklausomybę nuo iškastinio kuro. Spartinti atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtrą, visų pirma sutelkiant dėmesį į vėjo, saulės ir geoterminius išteklius, be kita ko, vykdant nedidelio masto atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybą ir plėtojant energetikos bendrijas, visų pirma supaprastinant administracinių ir kitų leidimų išdavimo procedūras. Toliau modernizuoti elektros energijos perdavimo ir skirstymo tinklus ir investuoti į elektros energijos kaupimą. Aktyviau mažinti energijos paklausą didinant energijos vartojimo efektyvumą, daugiausia gyvenamuosiuose pastatuose, ir mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro šildymo ir transporto sektoriuose.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu

Pirmininkas / Pirmininkė
